

PROJECTE DE CONVIVÈNCIA

FEDAC AMÍLCAR

(Curs 2023-24)

ÍNDIX/TAULA DE CONTINGUTS

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ DEL PROJECTE DE CONVIVÈNCIA
2. MARC LEGAL
3. CONTEXTUALITZACIÓ DEL CENTRE
4. OBJECTIUS GENERALS I ESPECÍFICS DE CENTRE
5. CONCEPTES CLAU DINS LA CONVIVÈNCIA ESCOLAR, ELS ROLS D'ASSETJAMENT I TIPUS DE CONFLICTE.
 - 5.1. Conceptes clau
 - 5.2. Rols en una situació d'assetjament
 - 5.3. Tipus de conflicte segons les NOFC
6. PRINCIPIS BÀSICS DE CONVIVÈNCIA
7. PROTOCOLS DE PREVENCIÓ, DETECCIÓ I INTERVENCIÓ
 - 7.1. Mesures preventives
 - 7.2. Protocol de detecció i intervenció

ANNEXOS

ANNEX I: Propostes per al treball Restauratiu

ANNEX II: Circuit simplificat d'intervenció davant de la sospita/denúncia d'un conflicte (el pot activar qualsevol membre de la comunitat educativa)

ANNEX III: Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant l'assetjament i el ciberassetjament entre iguals.

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ DEL PROJECTE DE CONVIVÈNCIA

En el marc d'una societat complexa i culturalment diversa, entenem la convivència com allò que permet el desplegament de relacions sanes amb un mateix o una mateixa, i amb les altres persones, fomentada en la dignitat humana i amb el respecte als Drets Humans.

Des del 2014 hem estat teixint el nou Projecte Educatiu de FEDAC, #avuixdemà2024 i ha estat el fruit del treball intens amb l'objectiu d'aconseguir la transformació profunda de l'escola del qual el Projecte de Convivència en forma part.

"L'escola és el reflex de la societat i, alhora, és un espai privilegiat on tots els ciutadans i ciutadanes adquireixen uns coneixements i uns hàbits de socialització i de relació amb els altres. Un dels seus objectius bàsics ha de ser ensenyar i aprendre a viure i conviure: l'escola ha de fomentar i liderar la convivència, tant a l'interior del centre educatiu com al seu entorn immediat." (Declaració de la Seu d'Urgell. 4t Congrés "Educació i Entorn". 2008)

Tal i com consta a la Resolució del Departament d'Ensenyament per a l'elaboració i implementació del Projecte de Convivència en els centres educatius, ENS/585/2017, de 17 de març: *"Conviure significa viure plegats i en bona relació. La convivència demana la formació integral de la persona i es fonamenta en els valors de la pluralitat, la participació democràtica, la inclusió social, la igualtat d'oportunitats, el respecte a la diferència, la gestió positiva de conflictes i la cultura de la pau. La convivència comporta una consciència de la pròpia identitat que implica l'acceptació de l'altre i un sentit de pertinença i contribució personal a la societat."*

Per acompanyar els infants i joves de l'escola en un creixement centrat en una bona convivència caldrà tenir en compte les relacions humanes i capacitar-los per saber detectar allò que ens uneix més que allò que ens diferencia, i promoure el coneixement de totes les persones que formen part de la Comunitat Educativa per poder establir unes relacions de respecte i d'una convivència sana, noble, lliure i plural.

En el marc del Projecte de Convivència i èxit educatiu del Departament d'Ensenyament (2016) s'estableix que:

"El conflicte és inevitable i forma part de les relacions socials d'una societat oberta i complexa. Cal afrontar cada conflicte des de la singularitat, evitant les generalitzacions i a partir de la gestió positiva dels conflictes. Aquests són els fonaments d'una escola inclusiva i d'una educació intercultural que han de contribuir a garantir la igualtat i a respectar la diversitat en una societat més cohesionada i menys excloent."

És per això que l'objectiu principal d'aquest pla no és evitar el conflicte sinó gestionar-lo de forma positiva i involucrant tots els actors que conviuen en el centre.

El document que a continuació presentem és l'instrument on es reflecteixen les accions que el centre docent desenvolupa per capacitar tot l'alumnat i la resta de la comunitat educativa en la gestió positiva dels conflictes i la restauració de la convivència. És fruit de l'anàlisi de la

realitat del nostre centre per part del personal, per les famílies i de l'alumnat i incorpora aspectes que ja es treballen diàriament a l'escola i noves propostes a desenvolupar.

Per tant, aquest Projecte de Convivència ha de tenir la màxima difusió entre totes les persones que formen la Comunitat Educativa i ha d'estar obert a totes i a tots ja que és important que tothom qui estigui relacionat o relacionada en la formació dels infants i joves treballi cap a la mateixa direcció, amb la voluntat d'assolir un nivell de violència zero a través d'oferir al nostre alumnat totes les eines que els ajudin a conèixer les diferents realitats del seu entorn, acceptant les qualitats i les limitacions, tant pròpies com d'aquelles persones que els i les envolten. És per aquests motius que el present document es centrarà en una convivència respectuosa, lliure i democràtica a partir del diàleg, la comunicació i el treball conjunt entre la família i l'escola en benefici d'un clima escolar, de benestar, d'entesa i de col·laboració que faciliti que totes les persones de la comunitat es trobin integrades i respectades.

Aquest Projecte de Convivència vol ser un document obert i viu que es manté ferm però que haurà de ser modificat o actualitzat sempre que sigui necessari amb l'objectiu de que sempre doni resposta a les necessitats del moment, amb la voluntat que sempre sigui una eina per assolir el nostre objectiu principal en relació a la convivència al centre.

2. MARC LEGAL

A més a més de les NOFC de confecció i aplicació interna del centre, també es tindrà en compte el marc legal.

[La Llei orgànica 2/2006](#), de 3 de maig, d'educació, estableix a l'article 121.2 l'obligatorietat que tots els centres elaborin un Pla de convivència i l'inclouin dins el Projecte educatiu de centre.

[La Llei Orgànica 8/2013](#), de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa, determina a l'article 124.1 que els centres inclouran a la programació general anual el seu pla de convivència i totes aquelles actuacions i activitats programades per al foment de la convivència escolar.

[La Llei 12/2009](#), del 10 de juliol, d'educació, disposa a l'article 30 que l'aprenentatge de la convivència és un element fonamental del procés educatiu i així ho ha d'expressar el projecte educatiu de cada centre. Els centres han d'establir mesures de promoció de la convivència.

[El Decret 102/2010](#), de 3 d'agost, d'autonomia dels centres educatius, disposa a l'article 23.2 que les normes d'organització i funcionament del centre ha d'incorporar les mesures de promoció de la convivència establertes en el centre.

[El Decret 279/2006](#), de 4 de juliol, sobre drets i deures de l'alumnat i regulació de la convivència en els centres educatius no universitaris de Catalunya, reforça el caràcter educatiu que han de tenir els processos i les accions que s'emprenguin, tant per prevenir com per corregir conductes inadequades. A l'article 6 s'estableix que a cada centre s'ha de constituir una comissió de convivència.

[Acord GOV/79/2016](#), de 14 de juny, pel qual s'aprova el Protocol d'actuació entre els departaments de treball, afers socials i famílies i d'ensenyament, de prevenció, detecció, notificació, derivació i coordinació de les situacions de maltractament infantil i adolescent en l'àmbit educatiu.

[La Resolució ENS/585/2017](#), de 17 de març, per la qual s'estableix l'elaboració i la implementació del Projecte de convivència en els centres educatius dins el marc del Projecte educatiu de centre, determina que els centres educatius del Servei d'Educació de Catalunya han de tenir implementat el Projecte de convivència en el marc del seu Projecte educatiu, en un termini màxim de tres anys a partir de la data de publicació.

3. CONTEXTUALITZACIÓ DEL CENTRE

L'escola FEDAC Amílcar neix l'any 1876 a Barcelona, fundada per les Germanes Dominiques de l'Anunciata per tal d'exercir la seva vocació d'educadores.

L'any 2010 la fundació educativa FEDAC, que engloba les 24 escoles de les Dominiques de l'Anunciata a Catalunya, assumeix la titularitat de l'antiga escola. Ens convertim, aleshores, en FEDAC Amílcar i entrem en un procés de transformació i innovació pedagògica sense oblidar les nostres arrels. Des de l'1 de setembre de 2021 s'afegeix a la institució l'escola Xarxa de Berga i ja som 25 escoles de Catalunya.

Som comunitats educatives formadores i formades per educadors, alumnes, famílies, antics alumnes, empreses, amics i entorn. Ser comunitat és un dels valors més radicals de la institució. Està vinculat amb una manera d'entendre el fet d'ésser, d'actuar, de compartir i d'aprendre, i, per tant, hem de fer un esforç per potenciar el sentiment de pertinença a la missió, la visió i els valors de la institució, ja que és sentint-nos tots plegats com un de sol que assolirem les quotes més altes d'efectivitat i afectivitat col·lectiva.

A les escoles FEDAC treballem en xarxa per assolir un objectiu ambiciós, però alhora il·lusionant i compromès: oferir una proposta de valor al sistema educatiu de Catalunya a través del projecte #avuixdemà2024.

L'escola FEDAC Amílcar som una escola concertada oberta a l'entorn, acollidora i compromesa amb la qualitat educativa i la innovació pedagògica a través del projecte #avuixdemà2024. Som ubicats al districte de Nou barris, en concret al barri de Vilapicina i la Torre llobeta. Som una comunitat educativa il·lusionada, propera i implicada amb l'educació d'infants i joves emprenedors, responsables, solidaris i competents. Des d'educació infantil i fins a batxillerat, de dues línies, oferim una educació competencial i de qualitat amb l'objectiu de despertar en cadascun dels nostres alumnes els seus talents i l'element vital, així com l'interès per aprendre, pensar, comunicar-se i comprendre.

Creiem que l'escola FEDAC Amílcar és vertebradora del context local on es troba, i esdevé, així, referent de coneixement, valors i transformació, però també té incidència en un món cada cop més global. Des de l'adveniment d'internet, el concepte de la comunitat ja no té

limitacions geogràfiques, atès que ara podem formar part d'una comunitat en línia i compartir interessos comuns independentment de la nostra ubicació física. És per això que entenem que les nostres escoles tenen un paper important en la comunitat local en què es troben, sense oblidar la comunitat global, cada cop més omnipresent, en què estem tot immersos.

4. OBJECTIUS GENERALS I ESPECÍFICS DE CENTRE EN RELACIÓ A LA CONVIVÈNCIA

Objectius generals	Objectius específics	Actuacions
<p>Assegurar i garantir la participació, la implicació i el compromís de tota la comunitat escolar en la planificació del Projecte de Convivència.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sensibilitzar la comunitat escolar de la necessitat d'elaborar un Projecte de convivència amb la implicació i el compromís de tots els agents educatius. - Elaborar una diagnosi participativa sobre la situació de la convivència en el centre. - Crear els espais necessaris per afavorir la participació dels diferents sectors de la comunitat en l'elaboració del projecte. - Constituir i dinamitzar la comissió de convivència. 	<ul style="list-style-type: none"> - Explicació a la reunió de pares d'inici de curs de l'elaboració del projecte de convivència. - Elaboració i resposta d'una enquesta adreçada a tota la comunitat educativa. - Habilitar hores de treball en equip per fer proposar dinàmiques participatives compartides entre claustre, PAS i personal de menjador i coescolars per fer aportacions al Pla de Convivència.
<p>Ajudar cada alumne a relacionar-se amb si mateix, amb els altres i amb el món.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Potenciar la competència social i ciutadana de l'alumnat. - Educar en el valor del respecte i potenciar la participació de l'alumnat en la seva elaboració. 	<ul style="list-style-type: none"> - Programar una sessió d'Interioritat mensual. - Incorporar a les tutories de tots els nivells les sessions LEM i fer dinàmiques sobre els valors. - Projectes a nivell d'escola (ex. "Escolta'm") - Ajudar els alumnes a tolerar la frustració

		<p>quan no assoleixen les seves fites o s'equivoquen i entendre que l'error (fracàs) també forma part de l'aprenentatge.</p>
<p>Potenciar l'equitat i el respecte a la diversitat de l'alumnat en un marc de valors compartits.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fomentar l'autoestima com a base del respecte a l'altre. - Fomentar l'autoconeixement com a base del respecte a la diversitat. - Garantir l'òptima incorporació dels nous membres de la comunitat escolar. - Prevenir l'absentisme i facilitar la reincorporació de l'alumnat absentista. - Promoure la participació de l'alumnat en les activitats complementàries, coescolars i de lleure educatiu de l'entorn. 	<ul style="list-style-type: none"> - Pla d'Acollida per als nous docents - Programar a les tutories la cohesió de grup; el respecte a l'altre i la diversitat. - Passar llista diàriament mitjançant clickedu i avisar les famílies en cas d'absència no justificada. - Convocar a la família per esbrinar els motius de l'absentisme i pactar el retorn de l'alumne/a i com necessita ser acollit/da. - Fer difusió de les activitats complementàries que organitza l'escola i de les activitats coescolars organitzades per l'AFA.
<p>Fomentar la mediació escolar i la cultura del diàleg com a eina bàsica en la gestió del conflicte.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Sensibilitzar la comunitat escolar en la importància del valor del diàleg i la gestió positiva dels conflictes. - Garantir el respecte mutu en totes les comunicacions amb les famílies. 	<ul style="list-style-type: none"> - Recollir en la carta de compromís elements que potenciïn l'educació igualitària així com els objectius i compromisos per a la creació i el manteniment d'un entorn de convivència i respecte en el centre. - Potenciar a l'aula activitats variades per facilitar el diàleg incorporant les

		<p>dinàmiques de cercle restauratiu a les tutories grupals.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promoure les mentories entre iguals. - Consensuar a principi de curs criteris entre equips docents, monitoratge i coescolars qüestions compartides: espais, recursos i tasques comunes. - Creació de grup de mediació d'adults. - Garantir que el professorat rep el recolzament necessari del centre quan les normes de gestió dialogada del conflicte no es respecten per part de les famílies.
<p>Fomentar una cultura de la pau i la no-violència, juntament amb els valors que fan possible preservar i enriquir la vida de totes les persones.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Participar en iniciatives i projectes compromesos en la cultura per a la pau. - Formar les persones perquè siguin capaces d'informar-se, entendre i analitzar críticament situacions de conflicte social, de violència i de pau. - Potenciar la participació de tots els sectors de la comunitat escolar com a element bàsic per garantir la convivència i el clima escolar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Celebrar el DENIP a nivell d'escola, realitzar tutories relacionades amb la PAU i potenciar l'activitat del BON DIA. - Oferir, en el marc del Pla de formació de centre, formació al professorat i, si s'escau, a les famílies, al PAS i a l'alumnat, sobre la gestió i resolució dels conflictes des del paradigma restauratiu així com aspectes relacionats amb la mediació escolar.

	<ul style="list-style-type: none"> - Afavorir els canals de comunicació del centre educatiu com a elements facilitadors de la convivència i el clima 	<ul style="list-style-type: none"> - Oferir tallers de desenvolupament emocional en cada curs adaptats a l'estadi de desenvolupament moral de
--	---	--

	<p>escolar.</p>	<p>cada etapa. Un per curs mínim.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Oferir xerrades als pares i mares a través de l'AFA per afavorir la implicació en l'educació dels fills. - Revisar l'eficàcia dels canals comunicatius i establir un llibre d'estil per simplificar com comuniquem i què comuniquem. - Informar a tota la comunitat escolar mitjançant la web dels acords presos en les reunions del Consell Escolar. - Donar a conèixer a les famílies i als alumnes les Normes d'organització i funcionament de centre (NOFC).
--	-----------------	---

5. CONCEPTES CLAU DINS LA CONVIVÈNCIA ESCOLAR, ELS ROLS D'ASSETJAMENT I TIPUS DE CONFLICTE.

Per identificar i prevenir les situacions d'assetjament i ciberassetjament escolar, el *Protocol del 29/07/2019 elaborat pel Departament d'Ensenyament*,¹ inclou deu punts que cal tenir en compte:

1. Assetjar no és "fer una broma"
2. Qualsevol pot fer conductes d'assetjament i ciberassetjament o patir-les
3. En les situacions d'assetjament tothom hi juga un rol
4. Nois i noies són diferents quan agredeixen
5. L'assetjament entre alumnes és un problema de salut que afecta a tothom
6. El noi o la noia victimitzat necessita ajuda
7. El noi o la noia que agredeix també necessita ajuda
8. Aturar la situació requereix una actitud ferma
9. Es tracta de drets fonamentals
10. La col·laboració de la família és imprescindible

5.1. Conceptes clau

Absentisme: és l'absència reiterada i no justificada, dins de l'horari escolar, d'alumnat en edat d'escolarització obligatòria en el centre educatiu on està matriculat.

Acollida: és el conjunt sistemàtic d'actituds i actuacions que el centre educatiu posa en funcionament per acompanyar els nous membres de la comunitat educativa, o els que s'incorporen després de processos d'absència, en la vida i la cultura del centre, i, alhora, fer-los partícips dels projectes que s'hi desenvolupen.

Agressió: acció no justificada contra l'equilibri, la integritat o els drets d'una persona mitjançant amenaces o atacs.

Assertivitat: És la capacitat d'expressar i defensar les pròpies emocions i idees tot respectant les dels altres.

Assetjament (Bullying): Qualsevol forma de maltractament físic, verbal, psicològic, social, moral, sexual, ideològic o virtual, sostingut en el temps, definit per la seva freqüència i intencionalitat de causar dany i patiment a un subjecte en concret, que pot ser exercit per un individu o un grup, amb participació passiva o activa de la resta de companys, produït per una desigualtat de poder, generant un canvi de personalitat en la víctima o víctimes (ansietat, descens de l'autoestima, quadres depressius) que dificulten la seva integració en el medi escolar i el desenvolupament normal dels aprenentatges. Aquesta acció negativa i

¹Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant l'assetjament i el ciberassetjament entre iguals
<https://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/protocols/assetjament-ciberassetjament-entre-iguals/index.html>

intencionada, situa la víctima en una posició de la que difícilment pot sortir-ne pels seus propis mitjans.

Ciberassetjament: assetjament intencionat, repetit i mantingut en el temps portat a terme a través de les tecnologies que pot produir-se a l'escola i fora d'ella, amb o sense anonimat per grups d'individus contra víctimes que no poden defensar-se.

Coeducació: Acció educativa fonamentada en el reconeixement de les potencialitats i individualitats de l'alumnat, independentment del seu sexe o orientació sexual, potenciant la igualtat real d'oportunitats. Cerca l'eliminació de tota mena de discriminació per raó de gènere o d'orientació sexual i el respecte per a la diversitat de l'alumnat.

Competències soci emocionals: és la presa de consciència d'un mateix i la millora de les condicions de les relacions interpersonals i, per tant, de la convivència dins els centres educatius.

Comunicació: entre família i escola és el conjunt sistemàtic d'actuacions i canals que el centre educatiu posa en funcionament amb l'objectiu de compartir la responsabilitat educativa i millorar l'èxit educatiu de l'alumnat i també el funcionament del centre. Cal explicitar a les famílies què fem i per què ho fem en tot moment i, amb el mateix propòsit, conèixer quines són les seves expectatives i opinions.

Conflicte: situació en la qual dues o més persones estan en desacord perquè els seus interessos són incompatibles, o bé, els perceben així.

Educació intercultural: Promou espais d'inclusió basats en la igualtat i la necessitat de compartir uns valors comuns que ajudin a conèixer en una mateixa comunitat. Promou l'ús de la llengua catalana en un marc plurilingüe com un element de cohesió i igualtat d'oportunitats.

Educació per la pau: La convivència és el valor primer de tota societat que busqui la pau i que utilitza el diàleg per resoldre tot tipus de qüestions.

Empatia: És la capacitat per connectar, respectuosament, amb els sentiments i les emocions de les altres persones i per comprendre els seus arguments i punts de vista.

Esforç: l'esforç és la capacitat que tenim de treballar durant un temps continuat per aconseguir uns objectius determinats. Constitueix la base fonamental perquè l'alumnat obtingui un major rendiment.

Inclusió: suposa una millora evolutiva respecte a la idea d'integració. La inclusió pretén que siguin els mateixos centres educatius els que s'adaptin a la diversitat de l'alumnat que tenen escolaritzat de manera que el centre identifiqui les barreres que dificulten l'aprenentatge, la socialització i la participació de l'alumnat i cercar-les, eliminar-les o minimitzar-les.

Mediació: procés de gestió positiva de conflictes.

Norma: La norma és l'instrument regulador de la convivència que té com a finalitat garantir els drets i els deures de tothom. Les normes del centre estan recollides en el document

NOFC (Normes d'Organització i Funcionament del Centre), que són les propostes compatibles i coherents amb la normativa vigent de rang superior i adaptables a l'especificat del nostre centre educatiu.

Participació: és molt clar que s'aprèn participant. En aquest sentit el centre necessita d'estructures que facilitin la participació dels alumnes i pràctiques que hi convidin. De manera especial l'escola incideix en la participació de les famílies en la tasca educativa de l'escola. La seva implicació és un factor determinant en l'èxit educatiu dels seus fills. La carta de compromís educatiu és l'instrument que estableix el marc de comunicació i de participació entre l'escola i la família per dur a terme una acció coherent i coordinada en el desenvolupament personal, acadèmic i social de cada infant i jove.

Pràctiques restauratives: Les pràctiques restauratives constitueixen un ventall d'eines que permeten prevenir, detectar, gestionar i resoldre les situacions de conflicte per tal de millorar la convivència i reforçar els vincles afectius entre les persones afectades per aquestes situacions.

Respecte: Principi bàsic per viure i conviure en societat, actitud de reconeixement dels drets de les persones i la valoració de la seva identitat, opinió i manera de pensar. És necessari potenciar el respecte a un mateix, als altres, al món.

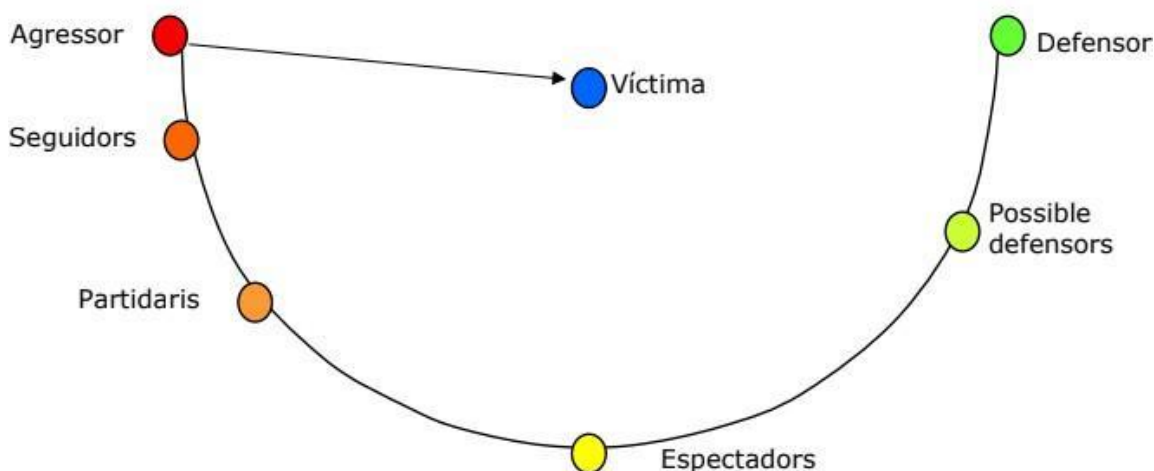
Responsabilitat: Capacitat de dur a terme els compromisos adquirits i d'assumir les conseqüències dels propis actes.

Violència: Coacció física o moral exercida sobre una persona per obligar-la a una determinada acció o omissió.

5.2. Rols en una situació d'assetjament

"En una broma tothom riu i ningú no resulta perjudicat, mentre en l'assetjament hi ha una víctima". Dan Olweus, descriu els diferents rols que es poden adoptar davant una situació d'assetjament. Cal recordar que davant aquest tipus de situacions no hi ha una situació neutral. Olweus descriu aquests rols i els situa en "El cercle del bullying" (Olweus 2001):

Figura 1: El cercle del bullying (Olweus 2001):

- **Persona víctima:** qui rep l'agressió
- **Persona agressora:** comença l'assetjament i en pren part activa.
- **Persona seguidora:** no comença l'assetjament però en pren part activa.
- **Persona partidària:** no pren part activa però el recolza mostrant un suport obert.
- **Persona espectadora:** no pren posició, el que succeeix no va amb ella.
- **Possible persona defensora:** pensa que caldria ajudar la víctima, però no ho fa.
- **Persona defensora:** no li agrada l'assetjament i ajuda a la víctima o ho intenta.

5.3. Tipus de conflicte segons les NOFC

Com en qualsevol altre situació de conflicte, l'assetjament i el ciberassetjament també podran ser tractats com a conflicte tal i com marquen les NOFC. Es consideren dos tipus de conflictes:

1. Les conductes dels alumnes considerades contràries a les normes de convivència considerada com a alteració lleu.
2. Les conductes dels alumnes greument perjudicials per a la convivència que seran considerades alteracions greus.

Per tots dos casos es descriu les conductes que seran mereixedores de correcció així com les mesures correctores. Correspondrà al director pedagògic iniciar la instrucció de l'expedient disciplinari, per pròpia iniciativa o a proposta de qualsevol membre de la comunitat educativa, per la imposició de correccions, de conformitat amb el previst en l'article 150 de la Llei 12/2009, de 10 de juliol, reguladora de l'Educació a Catalunya i l'article 25 del Decret 102/2010 de 3 d'agost de 2010 d'Autonomia de centres educatius.

6. PRINCIPIS BÀSICS DE CONVIVÈNCIA

1. La convivència com objectiu: La convivència és una condició bàsica per un treball educatiu de qualitat i també n'és un resultat.

2. Les relacions com element bàsic: En un centre educatiu les persones que formen part de la comunitat educativa són el nucli de la nostra educació: alumnat, professorat, pares i mares, i el personal no docent.

3. Els valors i actituds: Contribuir que tot l'alumnat sigui competent en la relació amb si mateix, amb els altres i amb el món per tal d'aconseguir l'èxit acadèmic, personal, social i laboral.

4. Resolució de conflictes basats en una cultura de pau i de la no-convivència:

- Els conflictes formen part de la vida de les persones.
- La diversitat de conflictes implica una resolució també, diversa.
- Les solucions als conflictes han d'incloure mesures reparadores, no només materials, sinó també en l'àmbit de les relacions.
- Apostar per una resolució positiva del conflicte, on les dues parts hi surten guanyant.
- Incorporar hàbits de convivència que, de forma espontània, sense esforç, facin estables els comportaments més desitjats.
- Fomentar el pensament proactiu: treballar l'hàbit d'actuar, prevenir i avançar-se a les situacions.
- Quan es produeixen situacions que atempten contra la convivència calen mecanismes d'actuació. D'acord amb un model integrat de resolució dels conflictes, entenem que, per abordar les diferents situacions en què es poden trobar els centres, calen orientacions i protocols per recuperar la relació entre les parts, reparar-ne els danys i aportar resolucions positives a aquestes situacions.
- Incorporar les pràctiques restauratives en el dia a dia de la vida de la nostra escola.
- Fomentar la Mediació com a eina en la gestió del conflicte.

5. La comunicació: donar importància a la competència comunicativa, imprescindible per adoptar decisions clau a l'hora de construir els fonaments de la cultura i de la ciutadania. Comunicació en totes les direccions: professors, alumnes, pares i mares i tots els membres de la comunitat educativa.

6. La participació com a base de la convivència hem de garantir la participació de tots els seus membres en la vida del centre:

- Dels pares i mares: a través dels representants de les classes i del' AFA.

- Dels alumnes: a través de la tutoria, l'assemblea, la tutopia, la interioritat i el LEM.
- Del professorat: per treballar conjuntament en el Projecte Educatiu del centre, en la seva organització i en la presa de decisions.

7. Marc organitzatiu: No és possible la convivència si no tenim una organització que gestioni, articuli i doni sentit a les actuacions i als processos. L'organització afavoreix o dificulta el clima de convivència. Per tant, un projecte de convivència ha de preveure actuacions sobre aspectes organitzatius dels centres. En aquest sentit, és imprescindible que el Projecte de Convivència sigui un document viu, interrelacionat i coherent amb la resta de documents de centre.

7. PROTOCOLS DE PREVENCIÓ, DETECCIÓ I INTERVENCIÓ

En la confecció del projecte, s'ha consultat la comunitat educativa en la seva totalitat, alumnat, famílies, administració i serveis, i professorat, per detectar aquelles mesures preventives que caldria desenvolupar per passar d'un model de convivència punitiu a un de restauratiu i s'ha fet el següent buidatge:

7.1. Mesures preventives

a. Relació entre iguals i relació alumnes i professors:

Habilitar espais per resoldre els conflictes entre alumnat i professorat fora de l'aula potenciant l'escolta activa i empàtica per totes les parts.

b. Coeducació:

Incloure el diàleg entre iguals, entre diferents rols (docent/educador/membre PAS -alumnat) i la implicació i col·laboració de les famílies.

c. Conflictes amb les famílies:

Aplicar el protocol del projecte de convivència. i potenciar la creació de grup de mediació d'adults.

d. Conflictes vinculats a la comunicació:

Revisar l'estil de comunicació.

e. Conflictes vinculats a la inclusió:

- Treball d'autonomia, autoconcepte i autoestima.
- Jocs de cohesió i rol.
- Xerrades sobre la inclusió.

f. Assetjament i ciberassetjament:

Habilitar més hores de tutoria individualitzada.

g. Conflictes entre mestres/monitors:

Programar reunions periòdiques per comunicar-se i establir aspectes comuns.

7.2. Protocol de detecció i intervenció

El protocol habitual en el cas que es detecti alguna situació que interfereixi a la convivència dels membres de la comunitat educativa és el següent:

1. Es detecta un possible cas d'assetjament o situació que afecti a la convivència
2. S'informa a l'equip de tutors/es de curs, els quals si ho consideren greu, informaran a la direcció d'etapa. Es recull informació del cas a través de testimonis, observació directa i entrevistes amb les persones implicades. Conjuntament es valorarà la gravetat de la situació i es prendran mesures provisionals si s'escau.
3. La direcció d'etapa informarà a la direcció general de la situació.
4. La direcció general, conjuntament amb la direcció d'etapa i el tutor/a corresponent decidiran aplicar el protocol d'intervenció si es considera que hi ha un cas d'assetjament real.
5. Intervenció i restauració.

Des del departament d'educació es posa a disposició dels centres una sèrie de protocols de detecció i intervenció² resumits en circuit simplificat³ per tal de saber com actuar en el cas que el detecti alguna situació relacionada amb la convivència dins el centre i que pugui a afectar qualsevol membre de la comunitat educativa.

FASE 1 MESURES D'URGÈNCIA

ACCIONS

1. Aturar la situació: assegurar el distanciament de l'alumnat implicat i reforçar mesures de vigilància
2. Incoació de l'expedient / Reconeixement dels fets i acceptació de la sanció
3. Assignar persona de referència (tutor o tutora o personal docent) i comunicar-ho a la família
4. Confeccionar el mapa de seguretat (determinar quins espais físics i entorns virtuals s'han de tenir en compte en aquesta situació)

² <https://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/protocols/>

³ Circuit simplificat d'intervenció davant conductes de l'alumnat greument perjudicials per a la convivència

<https://xtec.gencat.cat/web/.content/centres/projeducatiu/convivencia/protocols/circuit-simplificat-inter>

vencio.pdf

FASE 2 PROTECCIÓ A L'ALUMNE O ALUMNA QUE HA ESTAT VÍCTIMA

ACCIONS

1. Diagnosi de necessitats de protecció
2. Disseny i implementació d'un mapa de protecció en l'entorn escolar
3. Suport i acompanyament entre iguals
4. Comunicació a la família del mapa de protecció

FASE 3 DETECCIÓ DE NECESSITATS EDUCATIVES I CONCRECIÓ

D'ACTUACIONS ACCIONS

1. Detecció de necessitats de l'alumnat implicat i elaboració d'un pla de treball que consideri diverses dimensions
2. Comunicació del pla de treball a l'alumnat implicat i a les famílies
3. Desenvolupament del pla de treball amb els alumnes implicats en sessions individuals
4. Detecció de necessitats del grup i elaboració d'un pla de treball
5. Desenvolupament del pla de treball amb el grup

FASE 4 COL·LABORACIÓ I COMPROMÍS DE LES

FAMÍLIES ACCIONS

1. Donar a conèixer les actuacions i intervencions que ha implementat el centre educatiu i recollir les mesures aplicades per les famílies
2. Establir acords i compromisos entre centre, famílies i alumnat

FASE 5 REONEIXEMENT, ACCEPTACIÓ I REPARACIÓ DEL DANY PER PART DE L'ALUMNAT QUE HA AGREDIT

En tot aquest procés cal evitar qualsevol tipus de revictimització

ACCIONS

1. Reconeixement dels fets i acceptació de la responsabilitat
2. Fórmules de reparació

FASE 6 PRÀCTIQUES REPARADORES I RESTAURATIVES

Un cop aplicada una mesura correctora o sanció, hi ha la possibilitat d'endegar un procés restauratiu, de caràcter voluntari, si ho considera necessari l'orientador educatiu o orientadora educativa i/o l'EAP.

En tot aquest procés cal evitar qualsevol tipus de revictimització. La persona responsable de portar a terme i facilitar aquest procés ha d'estar formada i capacitada en les intervencions restauratives.

ACCIONS

1. Reunions restauratives⁴ (*VEURE ANNEX I*)
2. Cercle de resolució de problemes en grup

FASE 7 SEGUIMENT I TANCAMENT DEL CAS

ACCIONS

1. Seguiment de l'alumnat implicat (entrevistes o reunions amb l'alumnat implicat i les famílies)
2. Seguiment del clima de l'aula
3. Tancament del cas
4. Reactivació de mesures preventives i treball individualitzat amb l'alumnat implicat, si escau

⁴ Les reunions restauratives sempre estan subjectes a la voluntarietat de les parts implicades i només són factibles davant un pla d'igualtat entre les parts, amb una finalitat empoderadora de la víctima. Aquestes reunions poden incorporar persones de suport (companys i companyes), a més del facilitador o facilitadora, autor o autora i víctima.

ANNEXOS

ANNEX I: Propostes per al treball Restauratiu

El Cercle Restauratiu

Els cercles restauratius serveixen per plantejar inquietuds, malestar, problemes de comportament, incidents que afecten el grup. Aquests cercles, convé preparar-los prèviament, sobretot el tipus de preguntes que es poden fer.

Moltes vegades poden servir per evitar problemes potencials i anticipar-nos; en el cercle s'eleva la consciència i això fa reduir la impulsivitat.

Aquests cercles són una oportunitat per expressar emocions i sentiments i un bon espai per buscar solucions entre tots, sota la responsabilitat.

Algunes preguntes clau:

- *Quina és la meva responsabilitat en el problema?*
- *Què podem fer per assegurar-nos que això no tornarà a passar?*
- *Què puc fer jo per ajudar?*
- *Com ens sentim quan passa alguna cosa a la classe? Es burlen d'algú, el ridiculitzen...*
- *De què em puc fer jo responsable?*
- *Què necessito jo per estar bé?...*

Declaracions afectives

Serveixen per expressar sentiments tant positius com negatius. Es poden fer servir en qualsevol conflicte o petit incident a l'aula (un alumne que no vol treballar, que distorsiona la classe, que vol cridar l'atenció...) i també per reconèixer un bon treball o un comportament desitjable. S'aconsella fer-ho en privat.

Les declaracions afectives les fa la persona implicada, el professor de l'aula i tenen un gran poder.

Exemples: "em sento molest", "em sento sorprès", "em sento incòmode", "et veig...", "em pregunto com estàs avui?", "em pregunto què necessites de mi per ajudar-te a començar la tasca?"...

Davant una situació puntual alumne que xerra molt, riu, fa bromes, li costa treballar en grup, interromp...) mentre es treballa en grup cooperatiu, la següent pauta pot ajudar a reiniciar la tasca:

- *Et veig (descriure el comportament sense jutjar). Què està passant? Com estàs avui?*
- *Necessites ajuda per continuar la tasca?*
- *Els companys que estan afectats, què poden necessitar de tu?*
- *Què podries fer per solucionar-ho i continuar amb la tasca?*

Petita reunió espontània, preguntes afectives

Serveixen quan hi ha conflictes, malentesos, en el dia a dia de l'aula, passadissos, patis i en qualsevol moment de la vida en comunitat al centre. Ho pot aplicar qualsevol professor o persona que hagi vist el conflicte. També es pot aplicar en conflictes entre alumne i docent.

Davant el dia a dia, és bo tenir un consens a l'hora de respondre sobre determinades conductes o comportament dels nostres alumnes. Parlem de:

- Arribar tard a les classes
- No portar el material
- Desobeir alguna norma consensuada...

Convertir aquestes situacions en moments d'ensenyament-aprenentatge és un dels objectius d'un centre restauratiu.

Alguns aspectes importants a tenir en compte ambas d'iniciar la reunió són:

- La utilització del llenguatge restauratiu amb l'alumne és fonamental.
- La mirada cap a l'alumne: el nostre llenguatge corporal.
- Les preguntes ajuden a conduir el procés: es poden fer a ambdues parts.

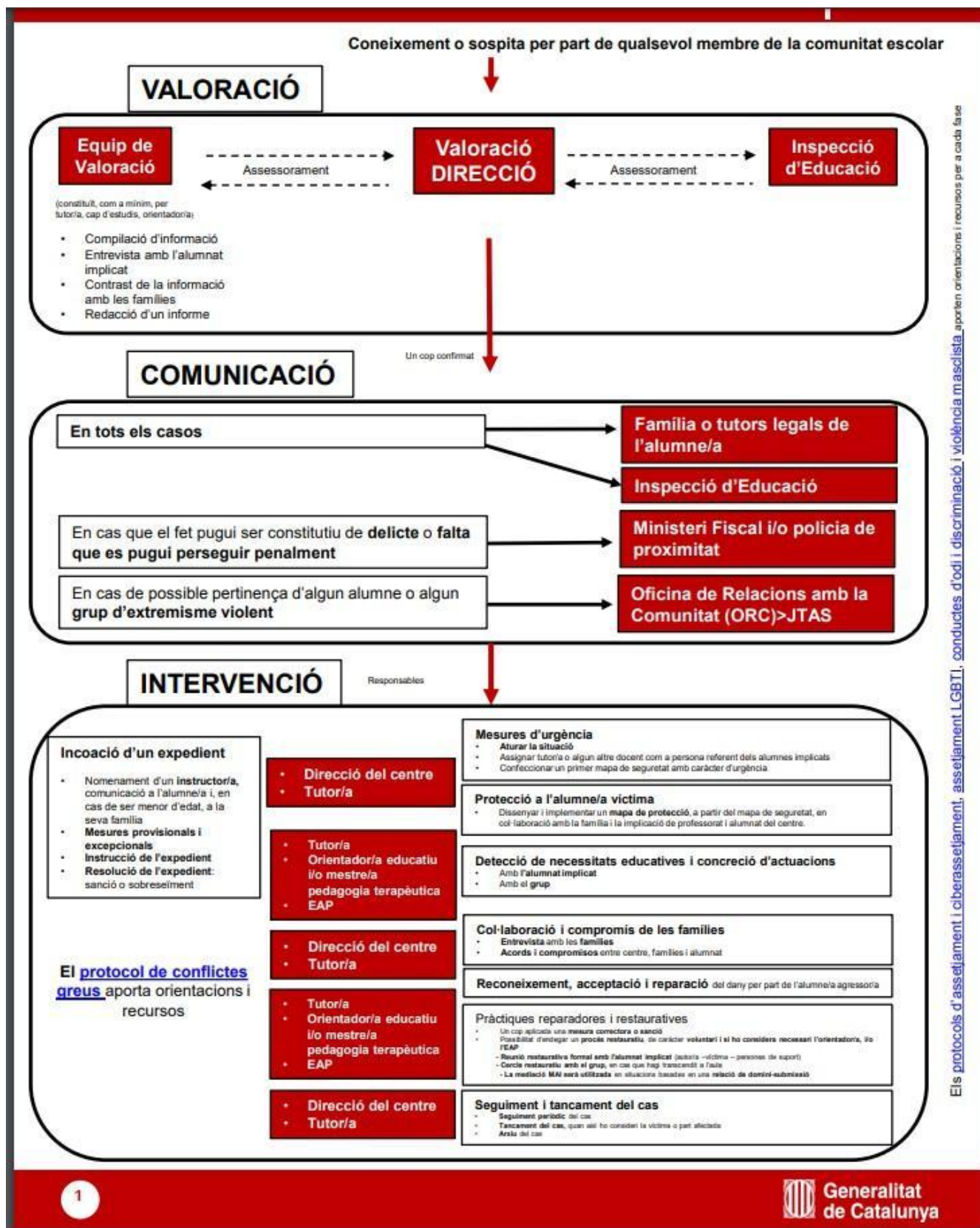
Què ha passat?

- *En què pensaves quan això ha passat i com et senties?*
- *Què has pensat des de l'incident?*
- *A qui creus que ha afectat? Com?*
- *Com t'ha afectat a tu?*
- *Què penses ara del què ha passat?*
- *Què creus que pots fer perquè les coses estiguin bé? Què pots fer per resoldre la situació?*
- *Què ha estat el més difícil per a tu? (adreçada a la persona afectada).*

Què podem fer?

- Buscar les possibles raons.
- Pensar en les necessitats no cobertes.
- Donar una resposta immediata (pel moment concret).
- Fer el seguiment posterior, individual, a través del tutor per preguntar pel motiu o la raó i buscar una solució conjunta.

ANNEX II: Circuit simplificat d'intervenció davant de la sospita/denúncia d'un conflicte (el pot activar qualsevol membre de la comunitat educativa)

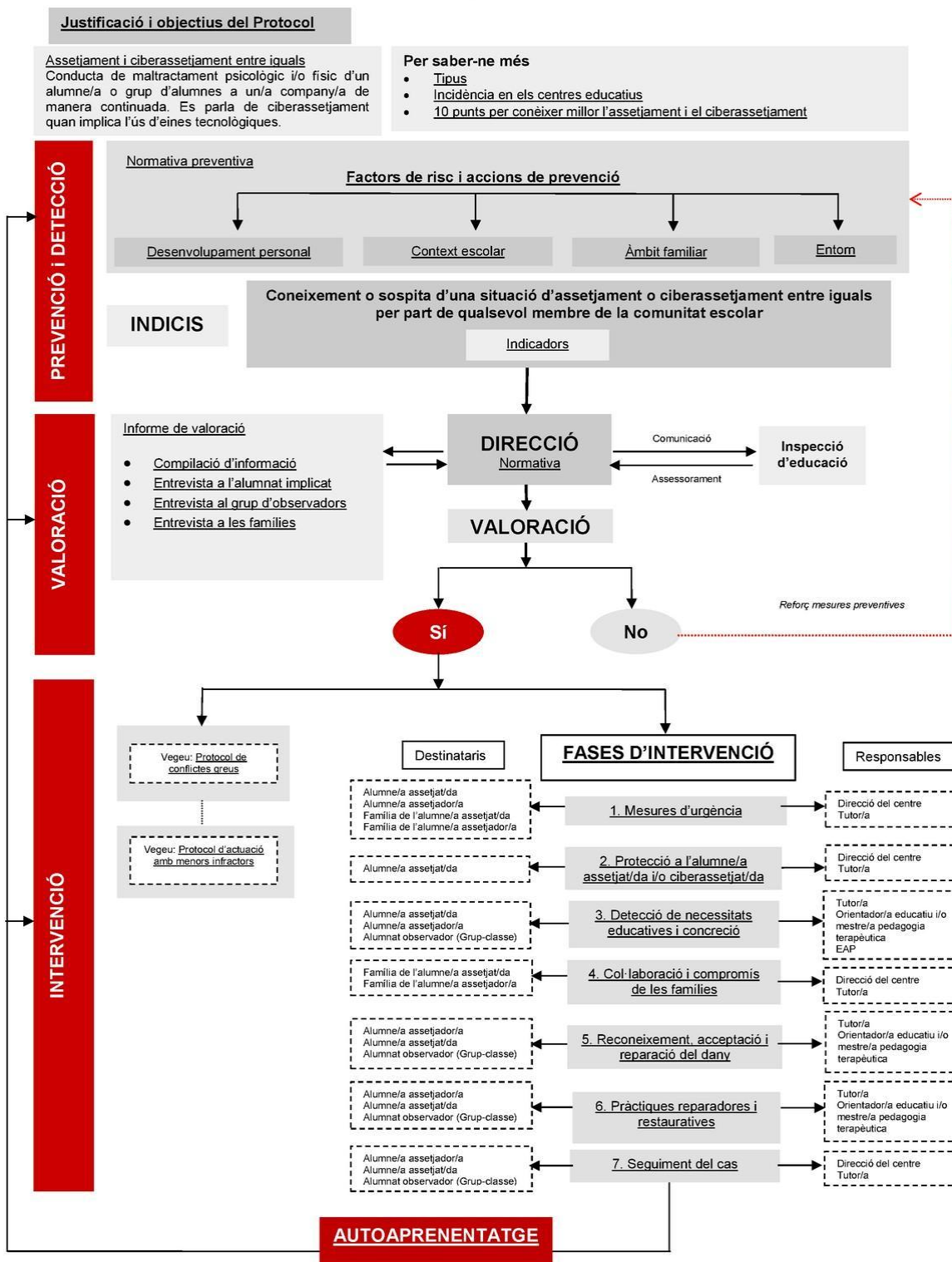
Els protocols d'assetjament, ciberassetjament, assetjament LGBTI, conductes d'odi i discriminació, violència masclista aporten orientacions i recursos per a cada fase

1

Generalitat de Catalunya

ANNEX III: Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant l'assetjament i el ciberassetjament entre iguals.

PROTOCOL DE PREVENCIÓ, DETECCIÓ I INTERVENCIÓ DAVANT L'ASSETJAMENT I EL CIBERASSETJAMENT ENTRE IGUALS

Nota: els subratllats són enllaços que obren documents o pàgines d'internet

Protocol assetjament i ciberassetjament - 29/07/2019